

Η βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική

Η μουσική στη λατρεία της Εκκλησίας κατέχει ειδική και πρωτεύουσα θέση. Η ιερά ψαλμωδία είναι από τα πρώτα τελεσφορώτατα μέσα προς κατάνυξη και μυσταγωγία των πιστών. Είναι βέβαια η ψαλμωδία μέσο και όχι σκοπός στην Εκκλησία και από αιώνων στη θεία λατρεία μουσική, εκτός από την καλλιτεχνική και αισθητική αξία, φέρεται και ως κληρονομιά της Βυζαντινής Εκκλησίας, ως δε προς τα στοιχεία και το ήθος αυτής θεωρείται και αποδεικνύεται, ότι διασώζει τα γνωρίσματα της αρχαίας ελληνικής μουσικής. Γι' αυτό και ενδεικτικά ονομάζεται ελληνική εκκλησιαστική μουσική και αναγνωρίζεται ως μία εθνική κληρονομιά και ένα πνευματικό κεφάλαιο, το οποίο οφείλουμε να σεβασθούμε, να διασώσουμε και να αυξήσουμε. Η εκκλησιαστική μουσική δεν είναι υπόθεση μόνο των υμνογράφων ή των εκφραστών, των κληρικών ή των λαϊκών. Είναι τέχνη, θεία τέχνη, καθώς και κάθε τέχνη στην Εκκλησία, ιερατική ή λειτουργική, χαρακτηριζόμενη δια του όρου ψαλμωδία, ο οποίος εκφράζει με πληρότητα τη θέση και τον χαρακτήρα της μουσικής κατά την τέλεση της θείας λατρείας.

Η ορθόδοξη βυζαντινή ψαλμωδία είναι αυστηρά εκκλησιαστικό μέλος, ιερατικού και λειτουργικού χαρακτήρος και αμέσως και σαφώς διακρινόμενου του κοσμικού άσματος. Είναι ομοούσιο γέννημα της ορθόδοξης λατρείας, αναπτύχθηκε με αυτή, καθώς και αυτή εγεννήθηκε εκ της Εκκλησίας και αυξήθηκε με αυτή.

Η ορθόδοξη βυζαντινή ψαλμωδία είναι αυστηρά εκκλησιαστικό μέλος, ιερατικού και λειτουργικού χαρακτήρος και αμέσως και σαφώς διακρινόμενου του κοσμικού άσματος. Είναι ομοούσιο γέννημα της ορθόδοξης λατρείας, αναπτύχθηκε με αυτή, καθώς και αυτή εγεννήθηκε εκ της Εκκλησίας και

αυξήθηκε με αυτή.

Ο χαρακτήρας της εκκλησιαστικής μουσικής είναι λειτουργικός, μυσταγωγικός, αναγωγικός, δηλαδή από σαρκός εις πνεύμα. Δεν έχει σκοπό να συνοδέψει το λόγο (προς τέρψη ακρόασης), αλλά να τον τονίσει. Για το λόγο αυτό, καθιερώθηκε και διαδόθηκε στο διάβα των αιώνων ως φωνητική μουσική και άσμα χορικό, ώστε μέσα από αυτή και "θεία έμπνεύσει", να αναδεικνύεται ο λόγος του Θεού, με τον καλύτερο τρόπο.

Κατά συνέπεια, μέσω των μυστών της, γίνεται και η ίδια αρωγός στην λατρεία. Όταν μάλιστα υπηρετείται και παρουσιάζεται από καλλίφωνους και καταρτισμένους ιεροψάλτες, η ορθόδοξη εκκλησιαστική μουσική όχι μόνο δεν είναι ανιαρή, αλλά διαθέτει, πέρα από τη θρησκευτικότητα, άφθαστη μεγαλοπρέπεια. Είναι φανερό συνεπώς ότι και η ίδια η ελληνορθόδοξη εκκλησιαστική μας παράδοση είναι μία αέναη λογοποίηση και μελοποίηση, ένας ακατάπαυστος αίνος, ένας "ἦχος καθαρὸς ἔορταζόντων", ένας ζωντανός τρόπος να εφαρμόζεται με συνέπεια η επιταγή "πάντα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον".

Η βυζαντινή μουσική είναι η μουσική της ψυχής. Αν κάποιος δεν αντιλαμβάνεται πώς η μουσική αυτή στολίζει και εμπλουτίζει με θείο συναίσθημα τα θαυμάσια λόγια των ύμνων, δεν μπορεί να νιώσει βαθιά ούτε και το νόημά τους. Γιατί τα λόγια και η ψαλμωδία, όπως σοφά αναφέρει ο Φώτης Κόντογλου, δένονται όπως το κορμί και η ψυχή, όπως η μορφή και το χρώμα σε μια εικόνα.

Η βυζαντινή μουσική εκφράζει το "τιμιώτατον" της χριστιανικής πίστεως, την ψυχική χαρμολύπη, δηλαδή την πνευματική εκείνη ευωδία, η οποία προσεγγίζεται μονάχα από τις πνευματικές αισθήσεις που νιώθουν οι κοινωνοί του εκκλησιαστικού βιώματος. Αποτελεί μία σοφή δημιουργία πολλών αιώνων, ένα θεϊκό τραγούδι που ακόμη και σήμερα, σε μια ευρέως χαρακτηριζόμενη πεζή και υλιστική εποχή, συγκινεί και οδηγεί τις ανθρώπινες ψυχές στη θεία κατάνυξη.

Πηγή: http://www.art.solidarity.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=87&Itemid=74&lang=el

